

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/91/2015
Identifikačné číslo spisu: 3015200249
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3015200249.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci navrhovateľa: Q. G., bytom E. V. XXXX, ubytovacie zariadenie, D., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o predčasný starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 12Sd/60/2015-26 zo dňa 17. septembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 12Sd/60/2015-26 zo dňa 17. septembra 2015 potvrdzuje.

Navrhovateľovi sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10.02.2015, ktorým podľa § 67 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa čl. 52 ods. 1 písm. b) Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „nariadenie 883/2004“) odporkyňa priznala navrhovateľovi od 11.11.2014 predčasný starobný dôchodok v sume 153,00 € mesačne a podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 295/2014 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2015, zvýšila navrhovateľovi od 01.01.2015 predčasný starobný dôchodok na sumu 155,10 € mesačne (ďalej len „rozhodnutie odporkyne“).

Krajský súd tak rozhodol po tom, čo dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je zákonné a odporkyňa pri rozhodovaní o žiadosti navrhovateľa postupovala v súlade so zákonom. Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľ bol ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, čiže k

31.12.1992, zamestnaný v Českej republike a keďže jeho zamestnávateľ mal k tomuto dňu sídlo na území Českej republiky, všetky doby zabezpečenia, ktoré navrhovateľ získal pred 01.01.1993, sa považujú za doby zabezpečenia Českej republiky a dôchodok je za ne príslušná poskytnúť Česká správa sociálneho zabezpečenia. Krajský súd tiež uviedol:

„Ku dňu vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok, k 11. novembru 2014, navrhovateľ spolu s dobou poistenia získanou podľa právnych predpisov Českej republiky získal 11 696 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo na účely výpočtu predčasného dôchodku je 32,0439 rokov obdobia dôchodkového poistenia. Aktuálna dôchodková hodnota platná k 11. novembru 2014 je 10,2524 Eur. Dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. dosiahne XX. U. XXXX.

Od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku, od 11. novembra 2014 navrhovateľovi do dovŕšenia dôchodkového veku, do XX. U. XXXX, chýba 731 dní.

Teoretická suma predčasného starobného dôchodku je 383,55923941 Eur mesačne. Je určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia spolu s dobou poistenia získaného aj podľa právnych predpisov Českej republiky a aktuálnej dôchodkovej hodnoty, znížený o 0,5 za každých začatých 30 dní obdobia, za ktoré sa znižuje. Za 731 dní bol správne znížený o 12,50 %, t. j. o 54,79417705 Eur mesačne. Teda priemerný osobný mzdový bod $1,3343 \times 32,0439$ rokov obdobia dôchodkového poistenia \times aktuálna dôchodková hodnota $10,2524 - 54,79417705 = 383,559239941$ Eur mesačne.

Suma životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov k 11. novembru 2014 je 198,09 Eur mesačne. 1,2 násobok tejto sumy predstavuje 237,70 Eur. Teoretická suma navrhovateľovho predčasného starobného dôchodku je 383,55923941 Eur mesačne, na ktorú by navrhovateľovi vznikol nárok, ak by sa aj doby poistenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky považovali za obdobie dôchodkového poistenia získané podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú osobou, čím navrhovateľ splnil podmienky nároku na predčasný starobný dôchodok.

Predčasný starobný dôchodok z dôchodkového poistenia Slovenskej republiky navrhovateľovi však bolo možné podľa čl. 52 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 priznať len v sume zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia predčasného starobného dôchodku patriaca k 11. novembru 2014 za obdobie dôchodkového poistenia získané podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, pritom sa určí ako časť teoretickej sumy predčasného starobného dôchodku získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky k úhrnu dôb poistenia získaných aj podľa právnych predpisov Českej republiky. Teda predčasný dôchodok navrhovateľovi patrí v sume 149,50 Eur mesačne a valorizovaný podľa príslušných zákonných ustanovení od 1. januára 2015 v sume 155,10 Eur mesačne.“

Proti rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie (cestou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), v ktorom okrem iného uviedol, že nesúhlasí s rozhodnutím krajského súdu, lebo ten iba zopakoval dôvody uvádzané odporkyňou bez toho, aby vôbec zisťoval podstatu veci. Krajský súd podľa neho neskúmal hodnovernosť výpočtov odporkyne. Navrhovateľ popísal vlastný výpočet, podľa ktorého by mal mať priznaný dôchodok vo výške 510,89 €. Ďalej uviedol, že nikdy nepracoval v samostatnej Českej republike a preto nevidí dôvod, prečo by mal žiadať Českú republiku o starobný dôchodok, ako to tvrdila zástupkyňa odporkyne. Z celkového počtu odpracovaných rokov pracoval za trvania ČSFR asi 4 roky na území Českej republiky. Pokračoval, že priznaná suma 155 € sa mu zdá smiešna a preto požiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky celú záležitosť opäť preskúmal.

Odporkyňa sa k odvolaniu vyjadrila tak, že dôvody uvádzané navrhovateľom nepovažuje za opodstatnené. Podľa jej názoru súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec správne právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť jej rozhodnutia. Uviedla, že výpočet sumy predčasného starobného dôchodku navrhovateľa je podrobne uvedený v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ako aj v jej písomnom vyjadrení zo dňa 23.03.2015, ktorého sa v plnom rozsahu pridrižiava.

Odporkyňa trvala na vecnej správnosti rozhodnutia odporkyne a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p. a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok), preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28.03.2017 (§ 156 ods. 1 a 3 O. s. p.).

Odvolací súd zo súdneho spisu a z pripojeného administratívneho spisu zistil, že na základe žiadosti navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok zo dňa 11.11.2014 vydala odporkyňa dňa 10.02.2015 rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X, v odôvodnení ktorého popísala právne skutočnosti, na základe ktorých priznala navrhovateľovi nárok na predčasný starobný dôchodok a uviedla výpočet sumy navrhovateľovho predčasného starobného dôchodku. Konštatovala, že v zmysle čl. 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Zmluva“) doby zabezpečenia, ktoré získal navrhovateľ pred 01.01.1993, sa považujú za doby zabezpečenia podľa predpisov Českej republiky, pretože navrhovateľ bol ku dňu 31.12.1992 zamestnaný u zamestnávateľa, ktorý mal sídlo v Českej republike. Nárok na predčasný starobný dôchodok podľa odporkyne vznikol len s prihliadnutím na doby poistenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky (7138 dní), čo spolu s dobou poistenia v Slovenskej republike bolo 11696 dní (32 rokov a 16 dní) dôchodkového poistenia. Preto v zmysle čl. 52 ods. 1 nariadenia 883/2004 sumu predčasného starobného dôchodku určila odporkyňa ako časť teoretickej sumy dôchodku, ktorá zodpovedá pomeru medzi dĺžkou obdobia dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a celkovou dobou poistenia získanou aj podľa právnych predpisov Českej republiky. Následne v odôvodnení rozhodnutia odporkyňa vysvetlila zvýšenie predčasného starobného dôchodku, vypočítaného v sume 149,50 € mesačne, o pevné sumy určené v opatreniach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, upravené rovnakým koeficientom, na výslednú sumu 153,00 € mesačne, resp. od 01.01.2015 na sumu 155,10 € mesačne. Prílohou rozhodnutia odporkyne bol osobný list dôchodkového poistenia.

Proti rozhodnutiu odporkyne podal navrhovateľ včas opravný prostriedok, v ktorom uviedol, že žiada o prešetrenie neuznania doby odpracovanej v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k opravnému prostriedku v podstate zopakovala dôvody svojho rozhodnutia, pričom zdôraznila, že všetky doby zabezpečenia, ktoré navrhovateľ získal pred 01.01.1993, sa kvôli sídlu jeho zamestnávateľa ku dňu 31.12.1992 považujú za doby zabezpečenia v Českej republike a dôchodok za ne je príslušná poskytnúť Česká republika; z tohto dôvodu nemôže odporkyňa za uvedené doby poskytnúť navrhovateľovi dôchodok. Navrhla, aby krajský súd rozhodnutie odporkyne potvrdil ako vecne správne.

Na pojednávaní konanom pred krajským súdom dňa 17.09.2015 navrhovateľ tvrdil, že odporkyňa mu zle vypočítala osobný mzdový bod; uznala mu len 12 odpracovaných rokov, hoci má odpracovaných 32 rokov; pracoval v slovenských firmách aj v Českej republike, nepoberá dôchodok z Českej republiky. Žiadal preto prepočítanie predčasného starobného dôchodku. Zástupkyňa odporkyne žiadala rozhodnutie potvrdiť a uviedla, že navrhovateľ má možnosť požiadať prostredníctvom odporkyne o priznanie starobného dôchodku z Českej republiky; zatiaľ tak však neurobil. Krajský súd na tom istom pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorého preskúmanie je predmetom konania pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky.

S ohľadom na závery krajského súdu i odporkyne a dôvody odvolania navrhovateľa proti prvostupňovému rozsudku je zrejmé, že spornou medzi účastníkmi konania je predovšetkým otázka, či

sa majú doby dôchodkového poistenia (zabezpečenia), získané navrhovateľom počas trvania spoločného československého štátu, teda do zániku Českej a Slovenskej Federatívnej republiky dňom 31.12.1992, zohľadniť pri výpočte výšky predčasného starobného dôchodku priznaného odporkyňou. Odporkyňa vo svojich stanoviskách poukazuje najmä na čl. 20 ods. 1 Zmluvy („Doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.“).

Navrhovateľ svoj nesúhlas s uvedeným posúdením veci neopiera o žiadne konkrétne ustanovenia právnych predpisov, žiada len, aby boli do doby dôchodkového poistenia podľa predpisov Slovenskej republiky uznané všetky jeho odpracované roky, vrátane tých rokov, ktoré do dňa zániku Českej a Slovenskej Federatívnej republiky odpracoval pre zamestnávateľa so sídlom na území neskoršej Českej republiky.

Podľa evidencie Českej správy sociálneho zabezpečenia bol navrhovateľ ku dňu 31.12.1992 zamestnaný u spoločnosti Ostravsko-karvinské doly, a. s., so sídlom v Ostrave, v Českej republike. Táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z navrhovateľovho dávkového spisu. Odvolací súd môže preto len skonštatovať, že skutkové zistenia, z ktorých odporkyňa vychádzala, sú pre rozhodnutie dostatočné a v konaní pred odporkyňou aj pred krajským súdom boli správne vyhodnotené. Taktiež po právnej stránke boli zistené skutočnosti posúdené správne, aplikácia citovaného ustanovenia Zmluvy i príslušných ustanovení nariadenia 883/2004 bola náležitá a zrozumiteľne zdôvodnená. V podrobnostiach preto odkazuje odvolací súd na odôvodnenie rozsudku krajského súdu.

Odvolací súd v zhode s názorom krajského súdu dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne bolo vydané v súlade s právnym poriadkom, pričom ani v rozsahu podaného odvolania neboli zistené také vady napadnutého rozhodnutia, resp. konania, ktoré mu predchádzalo, ktoré by odôvodňovali jeho zrušenie. Odvolací súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov súdu prvého stupňa, na ktoré spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku odkazuje.

Obdobne riešil Najvyšší súd Slovenskej republiky otázku započítania dôb poistenia získaných v čase existencie Českej a Slovenskej Federatívnej republiky (resp. toho istého štátu s jeho predchádzajúcimi názvami) v prípade, že poistenec bol zamestnaný k 31.12.1992 u zamestnávateľa so sídlom v Českej republike aj v skorších rozhodnutiach (m.m. napr. 10So/72/2013 z 24.09.2014; 1So/60/2014 z 29.04.2015; 7So/36/2012 z 27.03.2013; 7So/114/2011 z 31.07.2012). Odvolací súd nevidel ani v tomto prípade relevantný dôvod, prečo by sa mal od tejto ustálenej judikatúry odchyliť.

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že krajský súd dôvodne a v súlade so zákonom opravnému prostriedku navrhovateľa nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 v spojení s § 250ja ods. 3 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.